



OsloMet – storbyuniversitetet

Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier

Institutt for yrkesfaglærerutdanning

Praksisguide for yrkesfaglærerutdanningen i design og håndverk

T.o.m. kull 2019

Innhold

1.0 Innledning.....	3
2.0 Hvorfor har vi praksisopplæring?	3
3.0 Organisering av praksisopplæringen.....	4
3.1 Modell for organisering av praksis	4
3.2 1. periode (vår, år 1).....	5
3.3 2. periode (høst + vår, år 2).....	5
3.4 3. periode (høst, år 3).....	6
3.5 4. periode (vår, år 3).....	7
4.0. Veiledning.....	7
4.1 Modeller for veiledning.....	7
4.2 Veiledningsgrunnlaget.....	8
4.3 Førveiledning	9
4.4 Etterveiledning	9
4.5 Lærers rolle i praksisveiledningen	9
4.6 Studentene som ressurser i veiledningen	9
4.7 Samtaletimer	10
5.0 Praktisk gjennomføring og dokumentasjon	10
5.1 Observasjon.....	10
5.2 Planlegging	11
5.3 Gjennomføring	11
5.4 Etterarbeid	11
5.5 Fagskriving.....	12
6.0 Vurdering og karakterfastsetting	12
6.1 Vurderingskriterier og rutiner	12
7.0 Kontaktinformasjon.....	18

Med forbehold om feil/endringer.

1.0 Innledning

Praksisguiden for pedagogisk praksis er utarbeidet på bakgrunn av *forskrift om rammeplan for yrkesfaglærerutdanning for trinn 8-13*, fastsatt 18.03.2013 av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, samt programplaner for de 3-årige yrkesfaglærerutdanningene. Programplanen for design og håndverk ble godkjent av høgskolestyret våren 2014.

Betegnelsen praksisopplæring brukes i rammeplanen om en planmessig opplæring som foregår i autentiske yrkessituasjoner under veiledning av en person med relevant yrkesutdanning og yrkespraksis.

Ifølge rammeplanen skal den pedagogiske praksisen være veiledet, vurdert og variert og ha et omfang på 70 dager. Den skal være fordelt over alle tre studieårene. Arbeidsmengden for studentene skal tilsvare en yrkesfaglærers fulle arbeidsdager. Hovedtyngden av praksisopplæringen legges til videregående opplæring. 10 dager skal legges til ungdomstrinnet.

Instituttet benytter praksissteder i Oslo/Akershus-regionen, men praksis blir også lagt til andre steder der det er hensiktsmessig. For studenter som bor andre steder i landet, er det mulighet for praksis i nærheten av hjemstedet, med forbehold om tilgjengelige egnede praksissteder. Dette påvirker frekvensen av besøk fra universitetet. Universitetet skaffer praksisplass gjennom avtale med praksisstedets ledelse.

2.0 Hvorfor har vi praksisopplæring?

Praksisopplæringen skal primært gi studentene erfaring med å planlegge, gjennomføre og vurdere pedagogisk virksomhet. Faglærere i pedagogikk, lærere i yrkesfaglig bredde og fordypning, praksislærere og studenter skal samarbeide om og sammen tilrettelegge for sammenheng, helhet og progresjon i opplæringsforløpet.

Deltaking i praksisopplæringen med forberedelse, gjennomføring og etterarbeid er obligatoriske arbeidskrav i yrkesfaglærerutdanningen. Den pedagogiske praksisen vurderes med karakterene bestått / ikke bestått.

3.0 Organisering av praksisopplæringen

Yrkesfaglærerutdanningen i Design og håndverk tilbys som heltidsstudium, og organiseres over 3 år (jf. modell i kapittel 3.1). Praksisen i de forskjellige skoleslag/kurs vil kunne komme i en annen rekkefølge enn det som er skissert, og/eller det kan bli aktuelt å legge en praksisperiode til et annet semester enn det som er vanlig, der det er hensiktsmessig. I kombinerte klasser vil tidspunkt for de forskjellige periodene kunne fastsettes særskilt. Den enkelte veiledede praksisperioden må være bestått før man kan gå videre til neste veiledede praksisperiode.

Der praksisperiodene er fleksible, avklares gjennomføring av praksisdager mellom student og praksissted umiddelbart etter at tildeling av plass er foretatt. Gjennomføringen må tilpasses universitetets samlinger og praksisstedets aktiviteter.

Organiseringen av praksisopplæringen bygger på spiralprinsippet med økende krav til fordypning og skifte av perspektiv. I andre periode vil tyngdepunktet ligge på didaktisk og sosial kompetanse, og i den perioden skal studentene arbeide spesielt med tilpasset opplæring, ledelse, organisering og samarbeid. I tredje og fjerde periode vil fokus skifte til endrings- og utviklingskompetanse.

3.1 Modell for organisering av praksis

Periode / år / kull	Praksislengde / type / semester	Gruppestørrelse
Periode 1 1. år (DH 19)	Totalt 25 dager , fortrinnsvis på VG2/VG3 innenfor eget fagbrev-/fordypningsområde, på samme praksissted så langt det lar seg gjøre. • 20 dager vår: veiledet pedagogisk praksis i videregående opplæring, med observasjon, planlegging, gjennomføring og vurdering - vurderes av praksislærer. • 5 dager vår: veiledet praksis med vurdering av kvalitet, arbeidskrav.	Smågrupper/ individuell
Periode 2 2. år (DH 18)	Totalt 25 dager , fortrinnsvis på VG1 Design og håndverk, på samme praksissted så langt det lar seg gjøre. • 5 dager høst: veiledet praksis med observasjon og kartlegging, arbeidskrav. • 15 dager vår: veiledet pedagogisk praksis i videregående opplæring med observasjon, planlegging, gjennomføring og vurdering – vurderes av praksislærer. • 5 dager vår: veiledet praksis med vurdering av kvalitet, arbeidskrav.	Smågrupper/ individuell
Periode 3 3. år (Ikke aktuelt i 19/20)	Totalt 10 dager , på ungdomstrinnet. • 10 dager høst: veiledet pedagogisk praksis med deltagende observasjon, arbeidskrav.	Grupper inntil 4
Periode 4 3. år (Ikke aktuelt i 19/20)	Totalt 10 dager , trinn/sted velges fortrinnsvis ut fra foregående perioder • 10 dager vår: veiledet pedagogisk praksis, med observasjon, planlegging, gjennomføring og vurdering. Studenten velger praksisarena tilpasset tema i bacheloroppgaven – vurderes av praksislærer.	Smågrupper/ individuell

3.2 1. periode (vår, år 1)

Periodens **første 20 dager** med pedagogisk praksis skal være veiledet og vurdert av praksislærer, på vurderingsskjema for gjeldende periode som finnes på universitetets nettsider for praksis. I denne første veiledede praksisperioden bør praksisopplæringen legges opp på en slik måte at studentene får en gradvis tilnærming til lærerrollen, og i første del av praksisperioden bør det være fokus på observasjon. Studentene skal i denne perioden fortrinnsvis bli kjent med læreplanen på DH VG2 eller VG3 innenfor eget yrkesfag. Deler av tiden kan brukes til assistentlæreroppgaver, gjennomføring av mindre instruksjonsoppgaver og undervisningsopplegg samt veiledning og oppfølging av enkeltelever.

Studentene skal i denne perioden også bli kjent med praksisstedet som organisasjon, og skal så langt det lar seg gjøre være med på møter og andre aktiviteter som er en naturlig del av en lærers skolehverdag. I fokus for perioden står utarbeiding av veiledningsdokumenter og undervisningsplaner (se 4.2), men disse må være relatert til undervisningsoppgaver som ikke er for omfattende.

Hvilken progresjon det skal være fra observasjon til hovedansvar for en undervisningsperiode, må avtales mellom praksislærer og student ut fra en felles vurdering av klassens situasjon og studentens forutsetninger og ønsker. Tid til individuell undervisning skal omfatte minimum 16 timer i løpet av den veiledede praksisperioden som gir grunnlag for vurdering. I vurderingen av studentene må det tas hensyn til at de er i en tidlig fase av sin utdanning.

Gjennomføring: 27.01.20–03.04.20 (uke 5–14)

Periodens **siste 5 dager** har fokus på elevvurdering. Studenten skal få innsikt i vurderingsarbeid fortrinnsvis på VG2 eller VG3, og så langt det lar seg gjøre være med på å vurdere elevarbeid. Studentene skriver en logg fra dagene, som vurderes av universitetet. Dagene kan gjennomføres i sammenheng med de 20 første dagene, eller som en separat økt. Student og praksissted/veileder fra universitetet avgjør hva som er mest hensiktsmessig.

Gjennomføring: innen 30.04.20 (uke 18)

3.3 2. periode (høst + vår, år 2)

Periodens **5 første dager** i observasjonspraksis har fokus på oppstart, årsplanlegging, kartlegging av elevenes læreforutsetninger samt karriereveiledning knyttet til yrkesvalg. Studentene skal i denne perioden fortrinnsvis bli kjent med læreplanen DH VG1, følge minimum én undervisningsøkt og få innsikt i hva som vektlegges i oppstarten av et skoleår knyttet til temaet beskrevet over. Studentene skriver en logg fra praksisperioden, som vurderes av universitetet.

Gjennomføring: 14.10.19–22.11.19 (uke 42–47)

Periodens **påfølgende 15 dager** pedagogiske praksis skal være veiledet og vurdert av praksislærer, på vurderingsskjema for gjeldende periode som finnes på universitetets nettsider for praksis. Her kan studentene raskt få et selvstendig ansvar for planlegging, gjennomføring og vurdering av egen undervisning i teori og i praksis. Hver student bør i løpet av den veiledede praksisdelen som gir grunnlag for vurdering, ha undervist minimum 24 timer. Kravene til studenten økes, og en kan fokusere på bestemte oppgaver eller temaer i undervisningen. I før- og etterveiledningen legger en da

særlig vekt på å diskutere det aktuelle temaet. Studenten skal så langt det lar seg gjøre være med på møter og andre aktiviteter som er en naturlig del av en lærers skolehverdag. Ut fra det som er fokus for perioden, kan noen viktige temaer/læringsoppgaver være:

- *Tilpasset og yrkesrelevant opplæring:*

Studenten kan få i oppgave å planlegge, gjennomføre og kritisk analysere undervisning hvor han/hun legger særlig vekt på å tilpasse undervisningen til de ulike elevenes læreforutsetninger og videre yrkesplaner.

- *Ulike arbeidsmåter og undervisningsmetoder:*

Studentene skal benytte ulike arbeidsmåter i egen undervisning; f.eks. veiledning, instruksjon, gruppearbeid, rollespill og prosjektarbeid.

- *Samarbeid:*

Aktivt samarbeid og samspill med elever/lærlinger, medstudenter og ulike samarbeidspartnere i opplæringssystemet skal vektlegges.

Gjennomføring: 27.01.20–03.04.20 (uke 5–14)

Periodens **siste 5 dager** har fokus på elevvurdering. Studenten skal få innsikt i vurderingsarbeid fortrinnsvis på DH VG1, og så langt det lar seg gjøre være med på å vurdere elevarbeid.

Studentene skriver en logg fra praksisperioden, som vurderes av universitetet. Dagene kan gjennomføres i sammenheng med de 15 dagene, eller som en separat økt. Student og praksissted/veileder fra universitetet avgjør hva som er mest hensiktsmessig.

Gjennomføring: innen 30.04.20 (uke 18)

Praktisk eksamen

I løpet av praksisperioden skal studentene gjennomføre en individuell praktisk eksamen ved praksisskolen (evt. ved universitetet ved særskilte tilfeller). Praksislærer skal veilede og vurdere gjennomføringen med rolle som praksislærer, mens faglærere/sensorer fra universitetet skal sette vurderingsuttrykket (bestått / ikke bestått) etter samtale med praksislærer. Eget informasjonsskriv vil bli tilsendt i forkant av praksisperioden. Dagen er en del av vårens totalt 20 praksisdager. Det er viktig så tidlig som mulig å avtale tid for eksamen med faglig veileder fra universitetet.

Gjennomføring: innen 30.04.20 (uke 18)

3.4 3. periode (høst, år 3)

To ukers observasjonspraksis i ungdomstrinnet (8.–10. trinn). Studentene skal observere og få innsikt i ungdomskultur, opplæring og organisering i ungdomstrinnet. Studentene skal følge daglig undervisning, og så langt det lar seg gjøre ha ansvar for deler av undervisning, delta på møter og andre aktiviteter som er en naturlig del av en lærers skolehverdag. Praksisperioden inngår som arbeidskrav i studiet for øvrig, og er ikke vurdert av praksislærer, men av universitetet. Perioden gjennomføres fortrinnsvis i grupper.

Gjennomføring: ikke aktuelt 19/20

3.5 4. periode (vår, år 3)

I fjerde praksisperiode bør innholdet så langt det lar seg gjøre knyttes til studentens bacheloroppgave. Studentene skal i perioden vise evne til selvstendig, helhetlig undervisningsplanlegging og gjennomføring, og skal vise at de mestrer de utfordringene skolehverdagen gir. Hver student bør i løpet av perioden ha hatt undervisningsansvar for minimum 12 timer.

Studentene skal få kjennskap til organisasjonsutvikling i skolen, med vekt på utviklingsarbeid og fornyelse. Studenten skal så langt det lar seg gjøre være med på møter og andre aktiviteter som er en naturlig del av en lærers skolehverdag.

Disse 10 dagene med veiledet pedagogisk praksis i vårsemesteret skal vurderes av praksislærer med bestått / ikke bestått, jf. eget vurderingsskjema på universitetets nettsider for praksissteder.

Gjennomføring: ikke aktuelt 19/20

4.0. Veiledning

4.1 Modeller for veiledning

Praksisveiledningen er en yrkesfaglig veiledning som er knyttet til studentens egen lærervirksomhet. Den tar sikte på å utvikle studentens praktiske yrkeskunnskap gjennom samtaler der refleksjon over praksis er det sentrale.

Praksislærerne har hovedansvaret for å legge til rette for studentenes praksisopplæring. De skal veilede studentene både i forbindelse med planlegging og gjennomføring av undervisning, og når studentene skal vurdere, systematisere og reflektere over sine erfaringer og handlinger. Praksislærer skal være til stede i klasserommet/arbeidsrommet sammen med studentene, dels som utførende lærer, dels som studentens kollega i tolærerforhold og dels som observatør av studentens undervisning.

Praksisveiledningen starter når student og praksislærer har sitt første møte, gjerne i forkant av praksisperioden. God kommunikasjon og trygge relasjoner mellom praksislærere og studenter er en forutsetning for en fruktbar veiledningsprosess som kan bidra til faglig vekst og personlig utvikling for alle som deltar. Det er særlig viktig at praksislærer og student i starten av en praksisperiode avklarer hvilke forventninger de har til hverandre og til det arbeidet som skal utføres i praksisperioden.

Rammeplanen anbefaler handlings- og refleksjonsmodellen som veiledningsstrategi. Den tar utgangspunkt i studentens praksisforståelse og fortløpende erfaringer i praksisperioden. Refleksjon over erfaringer skal bidra til innsikt og ny forståelse av praksis, undervisning, læring og utvikling i lærerrollen. Refleksjon innebærer å sette ord på egne og andres erfaringer gjennom dialog med praksislærer og andre deltakere i praksisfellesskapet, både formelt og uformelt. Refleksjon kan også skje gjennom dagbok eller loggskrivning. Materiale fra dagboken eller loggen kan integreres i veiledningssamtalene og være en viktig kilde til innsikt i egen læringsprosess. Refleksjon gjelder også yrkeskultur og tradisjoner i læring og undervisning på det enkelte praksissted. Utvikling av kompetanse forutsetter en reflektert tilbakemelding på praktiske handlinger, og en åpen og fri debatt i praksisfellesskapet.

Det kan også være aktuelt å benytte andre strategier for veiledning som kan supplere handlings- og refleksjonsmodellen på en fruktbar måte. Studentene skal lære av det de ser og det de selv gjennomfører (erfaringslæring). De skal lære seg å ta selvstendige valg ut fra den enkelte situasjon.

I andre tilfeller er det selve praksisfellesskapet som fremtrer som læringsarena. Dette er en form for modellæring der praksisfellesskapet utgjør «modellen» og der studenten gradvis finner sin plass.

Ulike tilnærminger til veiledning kan være gjensidig utfyllende. Gjennom observasjon, etterligning og refleksjon over erfaringer, og gjennom kommunikasjon med praksislærer, medstudenter og andre deltakere i praksisfellesskapet, kan studenten bli kjent med praksisstedets egenart, sin egen faglige og personlige utvikling og gradvis bli trygg og kompetent i lærerrollen.

4.2 Veiledningsgrunnlaget

Veiledningen bygger på den ene siden på hva studenten gjør og sier i klasserommet; hva som faktisk skjer i undervisningen og hvilket samspill og samarbeid studenten har med elevene. På den andre siden bygger veiledningen på hva studenten selv har planlagt for sin undervisning, slik det framgår av et veiledningsdokument eller en undervisningsplan. I denne guiden har vi valgt å bruke begrepene *veiledningsdokument* og *undervisningsplan* om det skriftlige veiledningsgrunnlaget.

Ofte er begrepet veiledningsdokument knyttet til et undervisningsopplegg som går over flere timer, for eksempel ved behandling av et større tema, mens man bruker undervisningsplan for den enkelte time/økt innenfor et slikt opplegg. Det er imidlertid ingenting i veien for å utarbeide veiledningsdokumenter for enkelttimer.

Veiledningsdokumentet er et dokument som viser hva studenten har tenkt å gjøre i sin undervisning, og hvilke forutsetninger og begrunnelser som gjelder for denne undervisningen. Dokumentet skal inneholde følgende didaktiske momenter (eller tilsvarende):

- *Elevenes læreforutsetninger.*
- *Rammefaktorer;* hvor en beskriver de forhold som gir muligheter eller begrensninger i undervisningen.
- *Mål for arbeidet og begrunnelse* for valg av læringsmål.
- *Faginnhold;* der en beskriver innholdet i timen/perioden, hvilke emner og læringsoppgaver som inngår, hva elevene skal arbeide med, henvisning til læremidler, tidsangivelse for arbeid med de ulike delene og begrunnelse for disse valgene.
- *Læreprosessen;* der en beskriver hvordan arbeidet skal utføres, hjelpemidler, hva du som lærer skal gjøre, hva elevene skal gjøre og begrunnelser for disse valgene.
- *Vurdering;* der en beskriver hva du som lærer vil legge vekt på i vurderingen av elevenes arbeid i løpet av timen/perioden, og hvordan du vil gi elevene tilbakemelding om dette, samt begrunnelser for disse valgene.

Betegnelsen på disse didaktiske kategoriene vil kunne variere noe alt etter hvilke modeller som blir lagt til grunn for planleggingen. Veiledningsdokumentet skal alltid inneholde begrunnelser for de ulike valgene studentene gjør.

Undervisningsplaner er operasjonalisering av veiledningsdokumentet for den praktiske gjennomføringen av undervisningen. De beskriver elevforutsetninger, rammefaktorer, læringsmål, faginnhold, læreprosess og vurderingsformer i den aktuelle timen/økten, og når de ulike aktivitetene skal skje.

4.3 Førveiledning

Førveiledningen er basert på studentens veiledningsdokument/undervisningsplan, og gir praksislærer anledning til å få del i studentens tanker og planer med undervisningen før den gjennomføres. Det gir praksislærer mulighet til å komme med spørsmål og eventuelle avklaringer på forhånd. Førveiledningen bør skje i så god tid forut for undervisningen at studenten har mulighet til å forandre planen.

4.4 Etterveiledning

Etterveiledningen tar utgangspunkt i gjennomføringen av undervisningen sett i relasjon til veiledningsdokumentet/undervisningsplanen og førveiledningen. Veiledningen skal fokusere på studentens ferdigheter i gjennomføring av timene. Håndteringen av det faglige innholdet skal være et hovedtema i veiledningen. Elevenes engasjement og deltakelse er et annet hovedmoment. Som avslutning på samtalen, bør de involverte parter vurdere kommunikasjonen seg imellom og gjøre avtaler for videre arbeid.

4.5 Lærers rolle i praksisveiledningen

Praksislærerne har et særlig ansvar for studentene i praksis, men lærere fra universitetet utgjør også veiledningsressurser som skal sikre at ulike perspektiver blir vektlagt i praksisveiledningen. Alle bør samarbeide om praksisopplæringen, men universitetets pedagogikklærer har et spesielt ansvar for å skape progresjon og kontinuitet i tilknytning til praksis.

Hver student(gruppe) vil få tilknyttet en av universitetets lærere som skal følge dem opp i praksisperioden. Disse lærerne vil, så langt det er hensiktsmessig, besøke studenten/gruppen i praksis. Praksislærer ved praksisstedet kontaktes forut for besøket. Oppfølgingen vil ellers bestå i at læreren er tilgjengelig for studenten mht. planlegging og etterarbeid knyttet til praksisopplæringen, samt har kontakt med praksislærer vedrørende studentens utvikling og læring.

4.6 Studentene som ressurser i veiledningen

Studentene har også et medansvar for å drive veiledningssamtalen videre på bakgrunn av observasjoner og erfaringer. De skal møte forberedt til før- og etterveiledning.

4.7 Samtaletimer

Det bør være et visst forhold mellom antall undervisningstimer og de timene som avsettes til samtale mellom praksislærer og studentene. Mye av samtaletimene vil gå med til før- og etterveiledning, men timene bør også benyttes til å ta opp følgende temaer:

Skolen som arbeidssted

- Skolens oppbygging, struktur og ledelse
- Råd og utvalg
- Samarbeid skole – hjem
- Samarbeid skole – næringsliv
- Lærerens instruks, rettigheter og plikter
- Samarbeid mellom lærerne
- Yrkesetikk

Elevkunnskap – elevomsorg

- Tilpasset opplæring
- Støtte- og hjelpetiltak
- Kommunikasjon
- Læringsmiljø
- Disiplin og ordensregler
- Elever med særskilte behov
- Pedagogiske hjelpe- og serviceinstanser

Planlegging/andre områder

- Lokalt læreplanarbeid
- Planleggings- og vurderingsarbeid
- Lærersamarbeid og tverrfaglige prosjekter
- Samarbeid med elever om planlegging og vurdering av undervisningen
- IKT
- Internasjonalisering

5.0 Praktisk gjennomføring og dokumentasjon

5.1 Observasjon

Alle praksisperiodene skal starte med observasjon av praksislærers undervisning, klasser og enkeltelever. Hvilke observasjonsoppgaver som gis, vil blant annet være avhengig av fokus på praksisstedet i praksisperioden.

Aktuelle temaer for observasjon kan være:

- Planlegging og undervisningsformer i klassen
- Kommunikasjon og samspill mellom lærer og elever
- Sosialt miljø
- Lærer som leder av klassen
- Differensiering
- Læringsmiljø
- Observasjon av enkeltelever
- Elevenes arbeidsmåter
- Læreren som veileder

Det anbefales at studentene setter seg grundig inn i den anbefalte litteraturen på dette området. Det er utarbeidet et eget informasjonsskriv for observasjonspraksis i ungdomstrinn.

5.2 Planlegging

I første periode vil planleggingen være knyttet til mindre undervisningsopplegg som studenten etter hvert får ansvaret for. Basert på observasjoner, planer og samtaler med praksisveilederne, skal studentene utforme veiledningsdokumenter og undervisningsplaner for undervisningen. Disse skal kopieres og leveres praksislærer og eventuelle medstudenter som har praksis på samme skole. Videre må det foreligge kopier av planene når det kommer lærere fra universitetet. Punktet gjelder ikke observasjonspraksis i ungdomstrinn.

5.3 Gjennomføring

Planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisning vil utgjøre hovedinnholdet i alle praksisperiodene. I gjennomføringen av undervisningen vil individuelt, selvstendig undervisningsarbeid, der lærerstudenten får prøve ut ulike arbeidsmåter, være det vanlige. Ved gruppepraksis skal studentene som ikke underviser, ha observatørstatus og gi sitt bidrag til vurderingen av undervisningen. Punktet gjelder ikke observasjonspraksis i ungdomstrinn.

5.4 Etterarbeid

Alt etterarbeid i forbindelse med praksisperiodene er obligatorisk (jf. emnebeskrivelsene i studiets programplaner). Det er lærerne ved universitetet som har ansvar for vurdering av arbeidskrav, som vurderes til godkjent / ikke godkjent. Arbeidskravene må være godkjent for å kunne gå opp til emneeksamen.

Lærerne på universitetet vil normalt avsette en dag til å drøfte erfaringer fra praksis etter at den enkelte periode er avsluttet. Studentene kan her få i oppdrag å avgi muntlige rapporter fra øvingsundervisningen.

5.5 Fagskriving

I tilknytning til pedagogisk praksis skal studentene levere ulike obligatoriske oppgaver til universitetets lærere (jf. emnebeskrivelsene i studiets programplan). Eksempler på ulike oppgaver kan være praksisrapport, refleksjonsnotat, utviklings- og endringsarbeid. Evnen til å reflektere over egen lærerpraksis styrkes ved at arbeidet og erfaringene fra praksisopplæringen knyttes til ulike oppgaver.

6.0 Vurdering og karakterfastsetting

Deltagelse i praksisopplæringen med forberedelse, gjennomføring og etterarbeid er obligatoriske arbeidskrav i yrkesfaglærerutdanningen. Periode 1, 2 og 4 skal inneholde en vurdering midtveis i perioden. Studentene får en formell sluttvurdering etter endt praksisperiode med karakteruttrykk bestått / ikke bestått. Den enkelte praksisperiode må være bestått før man kan gå videre til neste.

6.1 Vurderingskriterier og rutiner

Det er utformet generelle kompetanse- og kvalifikasjonskrav på områdene yrkesetisk kompetanse, faglig kompetanse, didaktisk kompetanse, relasjonskompetanse og endrings- og utviklingskompetanse (jf. nasjonale retningslinjer for yrkesfaglærerutdanning). Disse kompetanseområdene er basert på forventninger om at lærere skal bli selvstendige og handlingsrettede yrkesutøvere som forener kyndighet og refleksjon. På de påfølgende sidene finnes vurderingskriterier per periode.

Periode 1, 2 og 4

I disse praksisperiodene skal praksislærer fortløpende vurdere studentens arbeid i praksis. Det er utarbeidet vurderingsskjemaer som praksislærer skal fylle ut, ett for hver av de tre praksisperiodene. Skjemaene tar utgangspunkt i aktuelle kompetanseområder, og er tilgjengelige på nettsidene for praksis.

Praksislærer og student gjennomfører sammen en vurdering av praksisforløpet midtveis i hver periode, der studenten får tilbakemeldinger på sitt arbeid så langt. Denne utføres på valgfri måte, men skal ta utgangspunkt i innholdet i denne praksisguiden. Gjennomføringen skal oppsummeres og kvitteres for på periodens vurderingsskjema.

Ved slutten av hver veiledede praksisperiode fastsetter praksislærer praksiskarakteren på bakgrunn av en total vurdering, i samarbeid med universitetets lærer. Universitetet har det formelle ansvaret for vurderingen, men praksislærers vurderinger tillegges stor vekt. Dette gjelder spesielt i de tilfeller der det ikke har vært besøk fra universitetet i praksisperioden, der kun praksislærer har sett studenten i undervisningssituasjonen.

Vurderingen skal være et uttrykk for om studenten mestrer lærerarbeidet ved det aktuelle tidspunkt og må ses i sammenheng med hvor studenten befinner seg i utdanningsforløpet.

Siste dag i praksisperioden skal praksislærer og student gjennomgå og signere vurderingsskjemaet. Praksislærer beholder en kopi, mens studenten leverer skjemaet til universitetet på nærmere spesifisert sted/måte samme dag.

Periode 3 (ungdomstrinn)

Observasjonspraksis i ungdomstrinn skal karaktermessig vurderes av universitetets lærere, ut fra gitte arbeidskrav. Studenten skal selv fylle ut en egen praksisrapport for perioden. Rapportmalen er tilgjengelig på nettsidene for praksis. Siste dag i praksisperioden skal praksislærer og student signere rapporten, og studenten skal levere den på nærmere spesifisert sted/måte.

Fare for ikke bestått praksis

Dersom studenten står i fare for å få karakteren ikke bestått, skal dette varsles studenten innen frister iht. forskrift om studier og eksamen ved OsloMet – storbyuniversitetet, §8-2. Universitetet kontaktes uten ugrunnet opphold i forkant av varslingen, på praksis-lui@oslomet.no.

En student får ikke godkjent praksisopplæringen dersom lærerarbeidet ligger klart i underkant av hva som kan forventes ut fra faglige eller pedagogiske kvalitetskrav. Hvis studenten viser synlige mangler i ett eller flere av de fem kriterieområdene, godkjennes ikke praksisperioden.

Oversikt over vurderingskriterier per periode, se skjema påfølgende sider.

Vurderingskriterier per periode

Vurdering Periode	1. Faglig kompetanse	2. Didaktisk kompetanse	3. Relasjonskompetanse	4. Yrkesetisk kompetanse	5. Endrings- og utviklingskompetanse
1. periode	1) kan bearbeide og presentere lærestoff på en faglig forsvarlig måte 2) kan bruke relevante uttryksformer og fagterminologi 3) viser innsikt i yrkesfagets egenart og anvendelse i arbeidslivet 4) kan kommunisere skriftlig og muntlig på en slik måte at det ikke oppstår misforståelser	1) kan utarbeide veiledningsdokumenter og undervisningsplaner 2) kan planlegge, gjennomføre og vurdere egen undervisning, lede elevers/lærlingers læringsarbeid og viser innsikt i elev/lærlingevurdering 3) viser variasjon i undervisningsmetoder tilpasset ulike elevforutsetninger 4) viser innsikt i egen læreratferd 5) har vilje og evne til å forbedre egen undervisning	1) viser evne og vilje til å kommunisere med elever/lærlinger og kolleger 2) viser vilje og evne til samarbeid med praksisveileder og medstudenter 3) fungerer bra i relasjon til sine omgivelser og viser rasjonelle reaksjoner	1) møter presis og er til stede til avtalte tider 2) viser vilje og evne til å utføre pålagte oppgaver 3) viser respekt for og retter seg etter læreplanverket, skolens mandat og skolens verdigrunnlag 4) viser atferd og holdninger som er forenlig med en ansvarlig voksenrolle	1) viser evne og vilje til å utnytte veiledning konstruktivt

Vurdering Periode	1. Faglig kompetanse	2. Didaktisk kompetanse	3. Relasjonskompetanse	4. Yrkesetisk kompetanse	5. Endrings- og utviklingskompetanse
2. periode	1) viser innsikt i yrkesfagenes fellestrekk og særtrekk 2) kan bearbeide og presentere relevant lærestoff på en måte som ivaretar krav til faglig kvalitet, interesse-differensiering og yrkesretting 3) kan tilrettelegge, veilede og vurdere tverrfaglig arbeid og/eller prosjektarbeid 4) kan kommunisere skriftlig og muntlig på en slik måte at det ikke oppstår misforståelser	1) kan reflektere omkring opplæringens formål, læreplanenes innhold, elevenes forutsetninger og i de rammene undervisningen foregår 2) kan planlegge, gjennomføre, begrunne og vurdere relevant yrkesopplæring 3) kan tilpasse opplæringen til den enkelte elevs forutsetninger/yrkesinteresser 4) kan stimulere til medbestemmelse og medansvar i opplæringen 5) kan vurdere læring både underveis og ved slutten av et læringsforløp 6) kan vurdere og reflektere over egen og andres pedagogiske grunnsyn	1) kan kommunisere og samhandle med elever, kolleger og andre parter i opplæringssystemet 2) kan organisere og lede læringsprosesser 3) kan sette grenser for uakseptabel atferd og kunne bidra til at den enkelte elev får nødvendig hjelp og støtte 4) kan tilrettelegge for et godt læringsmiljø 5) kan samhandle med elever og kolleger på en trygg og forutsigbar måte	1) viser lojalitet overfor formelle rammer som lover, forskrifter og læreplaner samt forpliktelser overfor verdigrunnlaget i skole og samfunn 2) ivaretar yrkesfagenes verdigrunnlag, kultur og opplæringstradisjoner 3) viser hensyn og respekt for den enkelte elevs integritet og er åpen for etnisk og kulturelt mangfold 4) har bevissthet om lærerens oppdragerrolle, er et forbilde og bidrar til elevenes moralske oppdragelse	1) ser betydning av utviklingsarbeid for å forbedre vilkårene for læring og utvikling 2) kan forbedre egen undervisning og utnytte veiledning konstruktivt 3) har evnen til faglig oppdatering

Vurdering Periode	1. Faglig kompetanse	2. Didaktisk kompetanse	3. Relasjonskompetanse	4. Yrkesetisk kompetanse
3. periode (i grupper)	1) kan bearbeide og presentere lærestoff på en faglig forsvarlig måte tilpasset ungdomstrinnet (8.–10. trinn) 2) kan veilede elever med tanke på framtidige karrierevalg 3) viser forståelse for ungdomskultur og flerkultur	1) kan utarbeide veiledningsdokumenter/ undervisningsplaner tilpasset læreplanen 2) har et bevisst forhold til eget grunnsyn og lærerrolle	1) kan håndtere konflikter og kommunisere med ungdom i ulike situasjoner	1) møter presis og er til stede til avtalte tider 2) viser respekt for elever, kolleger og andre samarbeidspartnere 3) viser vilje og evne til å utføre pålagte oppgaver 4) viser atferd og holdninger som er forenlig med en ansvarlig voksenrolle

Vurdering Periode	1. Faglig kompetanse	2. Didaktisk kompetanse	3. Relasjonskompetanse	4. Yrkesetisk kompetanse	5. Endrings- og utviklingskompetanse
4. periode	1) har innsikt i yrkesfagenes egenart og anvendelse i arbeidslivet 2) kan bearbeide og presentere lærestoff på en måte som ivaretar krav til faglig kvalitet og målgruppens behov 3) kan tilrettelegge, veilede og vurdere tverrfaglig arbeid og prosjektarbeid 4) kan kommunisere skriftlig og muntlig på en slik måte at det ikke oppstår misforståelser	1) kan reflektere omkring opplæringens formål, læreplanens innhold, elevenes forutsetninger og de rammene undervisningen foregår i 2) kan planlegge, gjennomføre, begrunne og vurdere relevant yrkesopplæring 3) kan tilpasse opplæringen til den enkelte elevs forutsetninger og stimulere til medbestemmelse og medansvar i opplæringen 4) kan vurdere læring både underveis og ved slutten av et læringsforløp 5) har evne til kritisk vurdering, drøfting og refleksjon over egen og andres pedagogiske praksis 6) har vilje og evne til å forbedre egen undervisning	1) kan kommunisere og samarbeide med alle parter i opplæringssystemet 2) har evne til å organisere og lede læringsprosesser tilpasset ulike behov 3) kan sette grenser for uakseptabel atferd og kunne bidra til at den enkelte elev får nødvendig hjelp og støtte 4) har evne til å tilrettelegge for et godt læringsmiljø 5) har vilje og evne til å utvikle trygghet i lærerrollen gjennom faglig og personlig vekst	1) viser lojalitet for verdier i skole og samfunn og til gjeldende styringsdokumenter 2) ivaretar yrkesfagenes verdigrunnlag, kultur og opplæringstradisjoner 3) kan ta og begrunne yrkesetiske valg 4) viser hensyn og respekt for den enkelte elevs integritet og er åpen for etnisk og kulturelt mangfold 5) har bevissthet om lærerens oppdragerrolle, er et forbilde og bidrar til elevenes moralske oppdragelse	1) ser betydningen av utviklingsarbeid for å forbedre vilkårene for læring og utvikling 2) har evne til faglig oppdatering

7.0 Kontaktinformasjon

Henvendelser til praksisadministrasjonen skjer via mail på praksis-lui@oslomet.no.

- Som student opplyses studentnummer og studie (YFL DH + årskull) i mailen.
- Som praksislærer opplyses studentens navn og studie (YFL DH + årskull) samt hvilken skole du jobber ved.

Faglige henvendelser gjøres til emnets fagansvarlige kontaktperson.